
Τεκμηριωμένη Περιεγχειρητική Νοσηλευτική με ενδείξεις

Δρ Σοφία Ζυγά, Καθηγήτρια
Τμήματος Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ερωτήματα με κλινικό ενδιαφέρον

- Είναι πραγματικά αναγκαίες οι μάσκες;
  - Ωφελούνται οι ασθενείς από τις προεγχειρητικές εκτιμήσεις;
  - Γιατί δημιουργούνται κατακλίσεις μέσα στο χειρουργείο;
  - Πως μπορεί να βελτιωθεί αναλγησία κατά την ανάνηψη;
  - *Συχνά δεν υπάρχουν υψηλής ποιότητας και βασισμένες σε ενδείξεις απαντήσεις σε τέτοια ερωτήματα, με αποτέλεσμα η φροντίδα που ο επαγγελματίας υγείας παρέχει να βασίζεται μόνο στην εκπαίδευση, την εμπειρία και τη διάισθησή του.*
-

'Ερευνα.....

Τι είναι έρευνα;

- ❑ **Έρευνα** είναι η συστηματική αναζήτηση που χρησιμοποιεί επιστημονικές μεθόδους για να απαντήσει στα ερωτήματα ή να λύσει προβλήματα.
  - ❑ Ο σημαντικότερος στόχος της έρευνας είναι να αναπτύξει, να βελτιώσει και να διευρύνει το σώμα της γνώσης.
  - ❑ Οι νοσηλευτές τις τελευταίες δεκαετίες ασχολούνται όλο και περισσότερο με τη διεξαγωγή επιστημονικών μελετών που λειτουργούν προς όφελος του επαγγέλματός τους και των ασθενών τους και αυτό συμβάλλει στη βελτίωση της παροχής φροντίδας σε όλο το σύστημα φροντίδας.
-

Τι είναι Νοσηλευτική έρευνα;

Η συστηματική αναζήτηση σχεδιασμένη να αναπτύξει αξιόπιστες αποδείξεις σε θέματα που ενδιαφέρουν το νοσηλευτικό επάγγελμα, συμπεριλαμβανομένων της νοσηλευτικής πρακτικής, της εκπαίδευσης, της διοίκησης, και της πληροφορικής.

Τι είναι η κλινική νοσηλευτική έρευνα;

- Η έρευνα που σχεδιάζεται για να καθοδηγήσει τη νοσηλευτική πρακτική και να βελτιώσει την υγεία και την ποιότητα ζωής των ασθενών στους οποίους παρέχεται φροντίδα από τους νοσηλευτές

Polit and Beck, 2010

Σύγχρονη τάση: Νοσηλευτική βασισμένη σε ενδείξεις

- Οι νοσηλευτές αρχίζουν να κατανοούν και να διεξάγουν έρευνα και να στηρίζουν την επαγγελματική τους πρακτική στις ενδείξεις που προκύπτουν από την έρευνα, δηλαδή, να υιοθετούν μια πρακτική βασισμένη στις ενδείξεις (*evidence-based practice*).
-

Πρακτική βασισμένη σε αποδείξεις. Τι είναι;

- Η χρήση των βέλτιστων κλινικών αποδείξεων κατά τη λήψη των αποφάσεων για τη θεραπεία των ασθενών,
και τέτοιες αποδείξεις τυπικά προκύπτουν από την έρευνα που διεξάγεται από τους νοσηλευτές και άλλους επαγγελματίες υγείας

Νοσηλευτική και Έρευνα

- *"Για να επιτευχθεί το ιδανικό επίπεδο πρακτικής, ο υπεύθυνος νοσηλευτής πρέπει να δημιουργήσει, καλλιεργήσει, και να επιμείνει σε ένα περιβάλλον πρακτικής όπου η νοσηλευτική έρευνα και η πρακτική βασισμένη στις ενδείξεις έχουν ενταχθεί και στην νοσηλευτική φροντίδα αλλά και στο πλαίσιο της νοσηλευτικής διοίκησης για τη λήψη αποφάσεων» (Turkel et al, 2005)*
-

evidence-based medicine: όρος

- Ο όρος «πράξη βασισμένη σε ενδείξεις» αποτελεί θυγατρικό όρο της έννοιας «Ιατρική βασισμένη σε ενδείξεις» (evidence-based medicine), η οποία για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε τη δεκαετία του 1980 για να περιγράψει μια μαθησιακή και διδακτική τεχνική στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του McMaster στον Καναδά.
-

Evidence

- Στο χώρο της υγείας, “evidence” ορίζεται ως η γνώση, η οποία είναι προσβάσιμη από φορείς λήψης αποφάσεων και που παρέχει επιστημονικές αξιολογήσεις των πρακτικών.
  - Οι αποδείξεις, αν οι ενδείξεις είναι ακριβείς και προσφέρουν γνώση, προέρχονται από την έρευνα και τη μετα-ανάλυση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας.
-

-
- Δύο είδη αποδεικτικών στοιχείων προσδιορίζονται: Το πρώτο αφορά σε δεδομένα που προέρχονται από την έρευνα και το δεύτερο αναφέρεται σε εμπειρίες, διαισθήσεις, συζητήσεις με συνεργάτες και κλινικές παρατηρήσεις.
  - Ενώ οι κλινικές παρατηρήσεις αποτελούν λιγότερο αξιόπιστα στοιχεία, τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες μελέτες λέγεται ότι είναι τα πλέον αξιόπιστα στοιχεία και χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά από την Ιατρική προκειμένου να εκφράσουν τον όρο «Ιατρική βασισμένη σε ενδείξεις».
-

-
- Η τεκμηριωμένη Νοσηλευτική περιλαμβάνει λήψη αποφάσεων σχετικά με τη φροντίδα του ασθενούς χρησιμοποιώντας την καλύτερη απόδειξη σε ένα λογικό, επιστημονικό και καθορισμένο πλαίσιο.
  - Η χρήση των τεκμηριωμένων αποφάσεων στη φροντίδα των ασθενών είναι ένα σημαντικό θέμα για αποτελεσματική κλινική πρακτική, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας με την εξάλειψη του χάσματος μεταξύ έρευνας και κλινικής πρακτικής.
-

-
- Ωστόσο, υπάρχουν πολύ λίγες μελέτες σχετικά με τις πηγές γνώσης που χρησιμοποιούνται από νοσηλευτές στις πρακτικές τους και σε ποιο βαθμό αυτοί εφαρμόζουν τα ευρήματα των καλά τεκμηριωμένων ερευνών στην καθημερινή πρακτική.
-

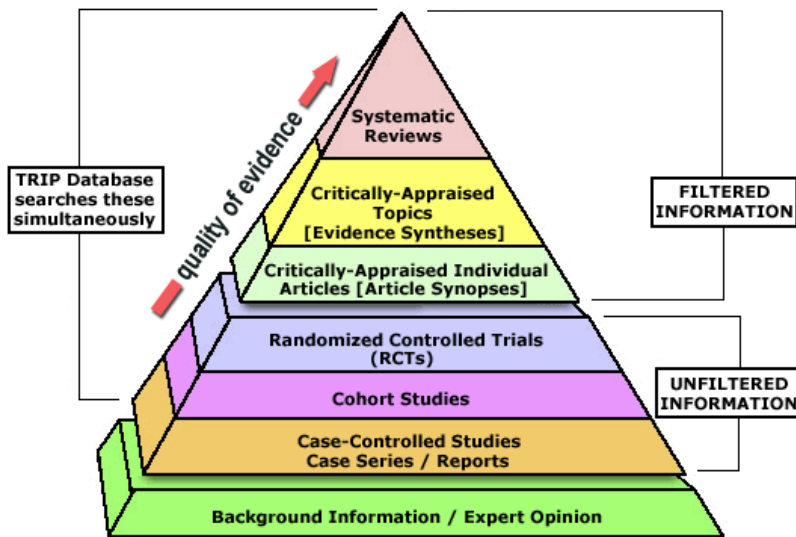
Παράγοντες που υποστηρίζουν ή αποθαρρύνουν την εφαρμογή της πρακτικής «βασισμένης σε ενδείξεις»

- ❑ Ο κυριότερος είναι αυτός που σχετίζεται με τον ίδιο τον οργανισμό παροχής φροντίδας υγείας, της πολιτικής που εφαρμόζει και των διευκολύνσεων που παρέχει στους νοσηλευτές.
- ❑ Οι απόψεις και οι πεποιθήσεις των νοσηλευτών σχετικά με την αξία των τεκμηριωμένων ευρημάτων της έρευνας στη φροντίδα των ασθενών.
- ❑ Οι δεξιότητες που διαθέτουν οι νοσηλευτές στην αναζήτηση και στην αξιολόγηση των ερευνητικών μελετών.
- ❑ Η πίστη των νοσηλευτών στην κλινική σημασία της έρευνας.
- ❑ Η γνώση των νοσηλευτών στη μεθοδολογία της έρευνας και στην ερμηνεία των στατιστικών ευρημάτων.
- ❑ Ο χρόνος στη διάθεση των νοσηλευτών για τεκμηριωμένη νοσηλευτική κλινική πρακτική.

-
- Για την εφαρμογή νοσηλευτικής φροντίδας βασισμένης σε ενδείξεις απαιτείται συλλογική προσπάθεια εκ μέρους όλων όσων εμπλέκονται στη φροντίδα.
  - Αρχικά, στο προπτυχιακό επίπεδο, οι νοσηλευτές να ευαισθητοποιηθούν μέσα από το πρόγραμμα σπουδών τους και αργότερα ως επαγγελματίες μέσα σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον να αποκτήσουν δεξιότητες και να εφαρμόσουν κλινικές πρακτικές βασισμένες σε ενδείξεις.
-

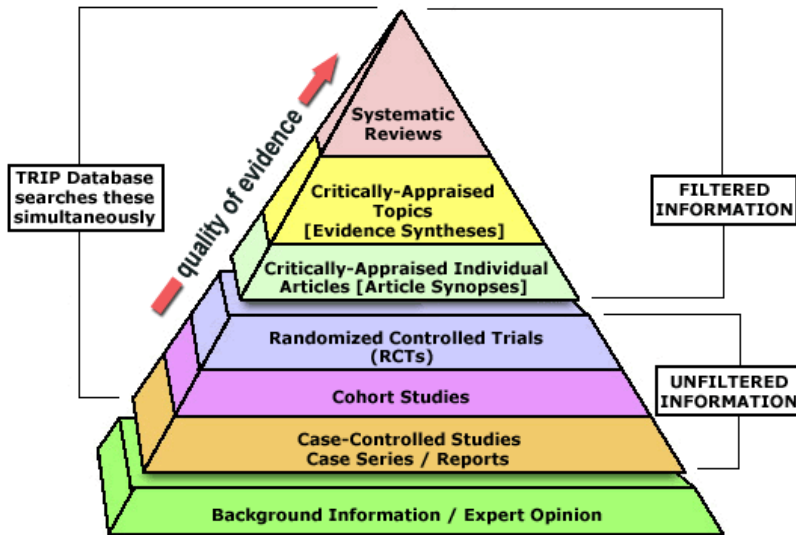
ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ- ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ

EBM Pyramid and EBM Page Generator, © 2006 Trustees of Dartmouth College and Yale University.
All Rights Reserved. Produced by Jan Glover, David Izzo, Karen Odato and Lei Wang.

- Μοντέλο διαβάθμισης τα ποιότητας των ενδείξεων.
- Οι υψηλότερης ποιότητας ενδείξεις είναι πιθανότερο να προβλέψουν αξιόπιστα την έκβαση των ασθενών συγκριτικά με τις ενδείξεις χαμηλότερης ποιότητας.

ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ

EBM Pyramid and EBM Page Generator, © 2006 Trustees of Dartmouth College and Yale University.
All Rights Reserved. Produced by Jan Glover, David Izzo, Karen Odato and Lei Wang.

- ❑ Προσωπικές απόψεις
- ❑ Δημοσιευμένες απόψεις
- ❑ Επαγγελματικές κατευθυντήριες οδηγίες
- ❑ Κατευθυντήριες οδηγίες βασισμένες σε ενδείξεις
- ❑ Αναδρομικές έρευνες
- ❑ Προοπτικές έρευνες
- ❑ Τυχαιοποιημένες διπλές τυφλές μελέτες
- ❑ Συστηματικές ανασκοπήσεις και μεταanalύσεις

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ

- Η χαμηλότερης ποιότητας ενδείξεις βρίσκονται στη βάση της πυραμίδας (πολυπληθέστερες)
  - Η καλύτερες ενδείξεις είναι στην κορυφή δείχνοντας ότι αυτός είναι ο λιγότερο διαθέσιμος τύπος ενδείξεων στο περιεγχειρητικό πεδίο.
  - Δεν υπάρχουν ενδείξεις υψηλής ποιότητας για όλα τα περιεγχειρητικά ερωτήματα, λόγω τα φύσης των χειρουργικών προβλημάτων και τους σχετικούς ερευνητικούς και ηθικούς περιορισμούς.
-

-
- Για παράδειγμα είναι ανήθικο να αξιολογηθεί επίδραση που έχει στην υγεία η έκθεση στη διοξάνη, ζητώντας από μια ομάδα να εκτεθεί σε αυτή και από την άλλη όχι, καθότι εκτεθειμένη ομάδα υπόκειται σε άσκοπη βλάβη.
  - Για λόγους ηθικής, η έρευνα για να απαντηθεί αυτή η ερώτηση πρέπει να προέλθει από μελέτες παρατήρησης, οι οποίες θα παρακολουθούν για μια χρονική περίοδο ασθενείς που εκτέθηκαν σε διοξάνη και θα τους συγκρίνει με μια άλλη αντίστοιχη ομάδα που δεν έχει εκτεθεί.
-

Τα πρώτα χρόνια: Από την Nightingale στη δεκαετία του 60'

- Οι περισσότεροι θα συμφωνήσουν ότι η έρευνα στη Νοσηλευτική ξεκίνησε με τη **Florence Nightingale**.
  - Η δημοσίευσή της, *Notes on Nursing* (1859), περιγράφει το πρώιμο ενδιαφέρον της για τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που προάγουν τη σωματική και συναισθηματική ευεξία-ένα ενδιαφέρον που συνεχίζει να υπάρχει ακόμα και σήμερα, 150 χρόνια αργότερα.
-

Τα πρώτα χρόνια: Από την **Nightingale** στη δεκαετία του 60'

- Η ευρέως γνωστή συμβολή της **Nightingale** στην έρευνα αφορούσε την ανάλυση παραγόντων που επιδρούσαν στη θνησιμότητα και νοσηρότητα των στρατιωτών κατά τη διάρκεια του πολέμου της Κριμαίας.
  - Εξαιτίας των πολύ επιδέξιων αναλύσεων και της παρουσίασης των αποτελεσμάτων της, κατάφερε να επηρεάσει με επιτυχία κάποιες αλλαγές στη νοσηλευτική φροντίδα και κυρίως στη **δημόσια υγεία** (*Polit and Beck, 2008*).
-

Τα πρώτα χρόνια: Από την Nightingale στη δεκαετία του 60'

- ❑ Για αρκετά χρόνια μετά την εργασία της Nightingale, η νοσηλευτική βιβλιογραφία δεν περιείχε αρκετή έρευνα.
  - ❑ Οι περισσότερες μελέτες τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1900 αφορούσαν την εκπαίδευση των Νοσηλευτών.
  - ❑ Καθώς οι περισσότεροι Νοσηλευτές ακολουθούσαν Πανεπιστημιακή εκπαίδευση, οι περισσότερες έρευνες αφορούσαν τις σπουδές τους, τα χαρακτηριστικά τους, τα προβλήματα και την ικανοποίησή τους.
-

Τα πρώτα χρόνια: Από την Nightingale στη δεκαετία του 60'

- Η χρηματοδότηση τα πρώτα χρόνια της ανεξάρτητης έρευνας ήταν σχεδόν ανύπαρκτη.
  - Ο πρώτος οργανισμός που χρηματοδότησε την νοσηλευτική έρευνα ήταν ο Sigma Theta Tau, ο οποίος τροποποιήθηκε σε Sigma Theta Tau International το 1985 στις ΗΠΑ, με ποσό 600 δολ. στην Alice Crist Malone το 1936.
  - Στη δεκαετία του 40', η Brown (1948) επανεκτίμησε τη νοσηλευτική εκπαίδευση σε μελέτη που άρχισε μετά από παραίνεση του National Nursing Council for War Service. Τα αποτελέσματα της μελέτης, αποκάλυψαν σημαντικές ανεπάρκειες στην νοσηλευτική εκπαίδευση.
-

Ερευνητικές προτεραιότητες τη δεκαετία '90

- ❑ χαμηλό βάρος γέννησης,
  - ❑ η λοίμωξη από τον HIV,
  - ❑ μακροχρόνια φροντίδα,
  - ❑ αντιμετώπιση συμπτωμάτων,
  - ❑ πληροφορική και νοσηλευτική,
  - ❑ προαγωγή της υγείας,
  - ❑ εξάρτηση από την τεχνολογία, ανάπτυξη και αξιολόγηση νοσηλευτικών μοντέλων στην κοινότητα,
  - ❑ νοσηλευτικές παρεμβάσεις στη λοίμωξη HIV/AIDS,
  - ❑ παρεμβάσεις για αντιμετώπιση της χρόνιας νόσου,
  - ❑ αναγνώριση παραγόντων που επηρεάζουν τη συμπεριφορά και παραγόντων που προάγουν το ανοσοποιητικό.
-

Μελλοντικές κατευθύνσεις για τη Νοσηλευτική έρευνα

□ ***Αυξημένη εστίαση στην πρακτική που βασίζεται σε αποδείξεις***

Συνεχίζουν οι συντονισμένες προσπάθειες για την εφαρμογή των ευρημάτων των ερευνών στη νοσηλευτική πρακτική, και όλοι οι νοσηλευτές ενθαρρύνονται να εντάσσουν την τεκμηριωμένη πρακτική στη φροντίδα του ασθενή.

Αυτό οδηγεί στην ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας της νοσηλευτικής εκπαίδευσης αλλά και των δεξιοτήτων των νοσηλευτών στην κατανόηση, την κριτική και την χρήση των σχετικών ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Ανάπτυξη περισσότερο ισχυρών τεκμηριωμένων πρακτικών με περισσότερο ακριβείς μεθόδους και πολλαπλές, επιβεβαιωτικές στρατηγικές

- Ισχυρά σχέδια μελέτης είναι σημαντικά και συνήθως απαιτείται επιβεβαίωση μέσω της επανάληψης μελετών με διαφορετικό πληθυσμό μελέτης, σε διαφορετικούς κλινικούς χώρους και σε διαφορετικές χρονικές στιγμές ώστε να επιβεβαιωθεί ότι τα αποτελέσματα είναι ισχυρά.
- Μια άλλη θετική στρατηγική είναι η διεξαγωγή **πολυκεντρικών μελετών** από ερευνητές πολλών διαφορετικών κέντρων

Polit and Beck, 2010

Μεγαλύτερη έμφαση σε συστηματικές ανασκοπήσεις

- ❑ *Οι συστηματικές ανασκοπήσεις θεωρούνται ο θεμελιώδης λίθος της πρακτικής που βασίζεται στις αποδείξεις.*
  - ❑ Η συστηματική ανασκόπηση είναι η περιεκτική συγκέντρωση ερευνητικών πληροφοριών πάνω σε ένα θέμα, εξετάζοντας προσεκτικά όλες τις σχετικές πληροφορίες, ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα όσον αφορά την τεκμηρίωση.
  - ❑ Συνήθως, οι καλύτερες **κλινικές κατευθυντήριες οδηγίες** τυπικά στηρίζονται στις συστηματικές ανασκοπήσεις.
-

Εκτεταμένες έρευνες εστιασμένες σε θέματα σε συγκεκριμένους κλινικούς χώρους

- Στο σύγχρονο περιβάλλον της πρακτικής που βασίζεται στις αποδείξεις, υπάρχει ένα αυξημένο ενδιαφέρον για μικρές έρευνες εστιασμένες στο συγκεκριμένο κλινικό χώρο με στόχο την επίλυση άμεσων προβλημάτων.
  - Προκειμένου να ενισχυθούν οι αποδείξεις αυτών των ερευνών, αυτές πρέπει να επαναλαμβάνονται σε κλινικούς χώρους με παρόμοια προβλήματα.
-

Ενίσχυση της πολυεπιστημονικής συνεργασίας

- Η διεπιστημονική συνεργασία των Νοσηλευτών με ερευνητές συναφών επιστημονικών πεδίων (καθώς επίσης και ενδοεπιστημονική συνεργασία μεταξύ Νοσηλευτών ερευνητών) είναι πιθανό να συνεχίσει να επεκτείνεται τον 21ο αιώνα καθώς οι ερευνητές ασχολούνται με θεμελιώδη προβλήματα σε συμπεριφορικό και ψυχοσωματικό επίπεδο.
-

Εκτεταμένη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων

- Το διαδίκτυο και άλλα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας έχουν μεγάλη επίδραση στη διάχυση των ερευνητικών πληροφοριών,
  - Διαμέσου αυτών των προηγμένων τεχνολογιών όπως η ηλεκτρονική αναζήτηση και ανάκτηση ερευνητικών άρθρων, την ηλεκτρονική δημοσίευση, τις ηλεκτρονικές πηγές με νοσηλευτικά θέματα και την ηλεκτρονική αλληλογραφία, οι πληροφορίες σχετικά με καινοτομίες μπορούν να διαχυθούν πιο ευρέως και ταχύτερα από ποτέ.
-

Αύξηση της πρόσβασης στη νοσηλευτική έρευνα

- Τον 21ο αιώνα υπάρχει μεγάλη πιθανότητα για αύξηση της πρόσβασης στη νοσηλευτική έρευνα. Πολλοί άνθρωποι δεν γνωρίζουν ότι οι Νοσηλευτές είναι ακαδημαϊκοί και ερευνητές (*Tilden and Potempa, 2003*).
  - Οι Νοσηλευτές ερευνητές διεθνώς πρέπει να προωθούν τους εαυτούς τους και τις έρευνές τους σε επαγγελματικούς οργανισμούς, στους καταναλωτικούς οργανισμούς, στις κυβερνήσεις, και στον εμπορικό κόσμο ώστε να αυξήσουν την υποστήριξη για τις έρευνές τους.
-

Αυξημένη εστίαση σε πολιτισμικά θέματα και ανισότητες στην υγεία

- Το θέμα **των ανισοτήτων στην υγεία** έχει αναδειχθεί ως ένα κεντρικό θέμα στη νοσηλευτική και σε άλλες επιστήμες και αυτό με τη σειρά του έχει οδηγήσει στη συνειδητοποίηση της οικολογικής εγκυρότητας και της πολιτισμικής ευαισθησίας των παρεμβάσεων για την υγεία.
-

-
- Υπάρχει μια αυξανόμενη συνειδητοποίηση ότι η έρευνα πρέπει να διαπνέεται από ευαισθησία στις πεποιθήσεις υγείας, στις συμπεριφορές, στην επιδημιολογία και στις αξίες των πολιτισμικά και γλωσσολογικά διαφορετικών πληθυσμών
  - Η εκπλήρωση των αναγκών φροντίδας υγείας μιας αυξανόμενα διαφορετικής και περισσότερο παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας έχει γίνει διεθνές πρόβλημα.

Polit and Beck, 2010

-
- Οι ερευνητικές δραστηριότητες για το μέλλον είναι υπό συζήτηση από διάφορους νοσηλευτικούς οργανισμούς και άλλα ιδρύματα ευρύτερου ενδιαφέροντος.
  - Το 2005, το Sigma Theta Tau International δημοσίευσε ένα άρθρο με θέσεις όσον αφορά τις νοσηλευτικές ερευνητικές προτεραιότητες που ενσωμάτωσε τις ερευνητικές προτεραιότητες των διαφόρων νοσηλευτικών οργανώσεων σε διεθνές επίπεδο.
-

Παγκόσμια αναγνωρισμένες νοσηλευτικές προτεραιότητες

- προαγωγή της υγείας και πρόληψη της ασθένειας,
  - προαγωγή της υγείας των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων κοινωνικών ομάδων (*Burns and Grove, 2005*),
  - ασφάλεια ασθενή και ποιότητα φροντίδας υγείας,
  - ανάπτυξη της πρακτικής που βασίζεται στις αποδείξεις και εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων στη νοσηλευτική πρακτική,
  - προαγωγή της υγείας και της ευεξίας των ηλικιωμένων
-

Παγκόσμια αναγνωρισμένες νοσηλευτικές προτεραιότητες

- φροντίδα επικεντρωμένη στον ασθενή και συνεργασία με τον ασθενή,
  - ανακουφιστική φροντίδα και φροντίδα τελικού σταδίου (*Burns and Grove, 2005*),
  - πρακτική σημασία του γενετικού ελέγχου και της θεραπευτικής,
  - ανάπτυξη ικανοτήτων των ερευνητών-νοσηλευτών
  - περιβάλλοντα εργασίας νοσηλευτών (*Sigma Theta Tau International, 2005*).
-

*Σας ευχαριστώ
πολύ!*
